

Zagospodarowanie LASU PO KLĘSCIE

Uczestnicy konferencji przed obiektem hotelowym w Fojutowie

TEKST I ZDJĘCIA: **Waldemar Wencel**

Konferencja „Zagospodarowanie terenów po klęsce huraganu z 2017 r. – teraźniejszość i przyszłość” odbyła się na terenie Borów Tucholskich od 23 do 24 października 2019 r. Patronat nad wydarzeniem objął Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

Konferencję zorganizowali wspólnie: oddział toruński Polskiego Towarzystwa Leśnego oraz Stowarzyszenia Inżynierów Techników Leśnictwa i Drzewnictwa Oddziału w Bydgoszczy. W spotkaniu uczestniczyło 90 osób, pracowników 22 nadleśnictw oraz biura RDLP w Toruniu.

Wśród zaproszonych gości znaleźli się również emerytowani pracownicy i działacze PTL i SITLiD, dyrektor Technikum Leśnego w Tucholi oraz kierownik praktycznej nauki zawodu, a także nauczyciele hodowli lasu z siedmiu techników leśnych z kraju. Naszymi gośćmi byli także: Zbigniew Kłosowski - wizytator techników leśnych z Departamentu Leśnictwa Ministerstwa Środowiska oraz Jerzy Flisykowski, przewodniczący PTL Oddziału Wielkopolskiego. Konferencję objął oficjalnym patronatem dyrektor RDLP w Toruniu.

Sesja kameralna

Pierwszego dnia konferencji odbyła się część wykładowo-dyskusyjna. Do udziału w niej i wygłoszenia prelekcji zarosiliśmy prof. dr. hab. Andrzeja Grzywacza z Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie,

dr. hab. Piotra Sewerniaka z Katedry Gleboznawstwa i Kształtowania Krajobrazu UMK w Toruniu, dr. Jacka Zajączkowskiego z Wydziału leśnego SGGW w Warszawie oraz Arkadiusza Kuklińskiego – dyrektora Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej (BU-LiGL) Oddział w Gdyni.

Profesor Andrzej Grzywacz omówił temat „Koszty ochrony przyrody w Lasach Państwowych, stan obecny i przewidywania”, nawiązując przy tym do wielkoobszarowych zdarzeń klęskowych na terenie polskich lasów. W sugestywny, podparty danymi, sposób zobrazował ponoszone przez Lasy Państwowe wydatki oraz utracone przychody, które wynikają z zarządzania lasami objętymi różnymi formami ochrony. Zachęcał przy tym, by dyskusja w tematach ochrony leśnej przyrody, z naszej-leśników - była strony, zawsze merytoryczna, spokojna, wyważona i pozbawiona złych emocji.

Tematem prelekcji dr. Jacka Zajączkowskiego było „Odnowienie lasu na terenach pohuraganowych”. Jak mówca podkreślił, współautorami prezentowanych materiałów są znakomici hodowcy lasu: prof. Henryk Żybura, prof. Tadeusz Andrzejczyk oraz dr Kamil Bielak. W prezentacji omówione zostały takie zagadnienia, jak: ograniczanie ryzyka szkód od wiatru na etapie zakładania i prowadzenia drzewostanu, dobre praktyki zagospodarowania terenu po wystąpieniu szkód od wiatru, odnowienie powierzchni otwartych - dobór składu gatunkowego, zastosowanie przedplonu, pielęgnacyjne wykorzystanie gatunków pomocniczych, drzewostany przejściowe, niepełne sadzenie gatunku głównego.

Z kolei profesor Piotr Sewerniak przedstawił: „Uwagi o racjonalnym wykorzystaniu gleb piaszczystych w gospodarce leśnej”. Temat bardzo aktualny w nawiązaniu do sytuacji na terenach

klęskowych głównie w nadleśnictwach Borów Tucholskich, ale także w Nadleśnictwie Szubin. Przestrzegał przed monotypizacją składów gatunkowych (wiekowa i warstwowa musi siłą rzeczy nastąpić), pozyskiwaniem „do czysta” drobnicy i pozostałości pozrębowych oraz karczowaniem pniaków, w szczególności na siedliskach borowych. Nakłaniał też do możliwie szerokiego wprowadzania gatunków korzystnie wpływających na glebę i siedlisko, takich jak: grab, lipa, klony oraz olsze.

Dyrektor BULiGL Arkadiusz Kukliński w syntetyczny sposób przedstawił problematykę wykonawstwa prac urzędziowych na przykładzie nadleśnictw klęskowych. Można powiedzieć, że przy zleceniu nowych planów urządzenia lasu lub aneksów do planów wystąpił nadmierny pośpiech, który stworzył, zarówno „urzędziowcom” jak i pracownikom nadleśnictw, niepotrzebne problemy. Uczestnicy dyskusji jednoznacznie stwierdzili, że wnioski zaprezentowane przez dyrektora powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w procedurach postępowania na wypadek gdyby podobne zdarzenia klęskowe wystąpiły w przyszłości.

Część wykładową zakończyły prezentacje pracowników RDLP w Toruniu: Tomasza Sołtyśa pt. „Technologie budowy dróg na terenach klęskowych” oraz Waldemara Wencla pt. „Wytyczne kompleksowego, ekosystemowego zagospodarowania terenów po huraganie z 2017 r.” Po prezentacjach odbyła się dyskusja - interesująca i przyjemna dla ucha, w dużej mierze z udziałem profesora Andrzeja Grzywacza.

Sesja terenowa

Drugiego dnia konferencja przeniosła się w teren. Odwiedziliśmy nadleśnictwa: Przymuszewo, Czersk i Rytel. Celem wyjazdu było z jednej strony unaocznienie ogromu zniszczeń, jakie wyrządził huragan w Borach Tucholskich, z drugiej zaś przybliżenie wybranych aspektów zagospodarowania powierzchni pohuraganowych oraz stopnia zaawansowania prac w poszczególnych nadleśnictwach.

Wiodącymi tematami prezentowanymi przez nadleśniczych było: tworzenie ekotonów, odnowie-

Prezentacja koncepcji zagospodarowania powierzchni kulturowej „Kamienne Kręgi” koło Leśna

nie naturalne sosny, zagospodarowanie powierzchni kulturowej „Kręgi Kamienne w Leśnie”, odnawianie powierzchni gatunkami lubiącymi oświetlenie lub wymagającymi oświetlenia (nadleśniczy Nadleśnictwa Przymuszewo - Artur Kowalski z zastępcą Michałem Bembenkiem), odnowienia sadzonkami z zakrytym systemem korzeniowym, organizacja dostaw ze szkółki Nadleśnictwa Dobrzejewice, organizacja i technika sadzenia, udatność, zabezpieczenie przeciwpożarowe i zabiegi agrotechniczne na powierzchniach klęskowych (nadleśniczy Nadleśnictwa Czersk Ireneusz Bojanowski z zastępcą Leszkiem Pultynem), wieża widokowa i komunikacja społeczna (PR) związana z zagospodarowaniem terenów klęskowych, powierzchnia „prezydencka” – społeczne sadzenia lasu, odnowienia dębowe na placówkach, uznawanie odnowienia naturalnego, wykorzystanie siewnika Sobańskiego (nadleśniczy Nadleśnictwa Rytel Zbigniew Łącki z zastępcą Mariuszem Brunką). Przy okazji prezentowania tematów był czas na dyskusję i wymianę poglądów. Padło sporo pytań technicznych. Uczestnicy konferencji nie kryli podziwu dla pracy i dokonań kolegów z nadleśnictw klęskowych.

Szkolenia sensu stricto odbywają się najczęściej metodą podawczą, arbitralną, mało dyskusyjną choć w świecie przyrody i „gospodarowania” nią, nic nie jest do końca oczywiste i jednoznaczne. Funkcjonowanie w różnych warunkach przyrodniczych, szeroko rozumianym otoczeniu kulturowym i społecznym, uzależnieniach kadrowych itp., itd. wymaga często specyficznego, lokalnego rozwiązywania problemów. Taką zmienność i adekwatne do niej podejście zauważyliśmy podczas objazdu terenowego.

Spojrzenie niezależne od sytuacji, ludzi, warunków, jak i ogólny pogląd na problematykę zagospodarowania terenów poklęskowych zaprezentowali nam prelegenci. Myślę, że takie spotkania – jak w Borach Tucholskich – są ważnym, pozytywnym elementem naszej pracy. Może zatem uda się zorganizować konferencje o podobnym charakterze w przyszłych latach, co ze swojej strony, tu i teraz, za aprobatą Aliny Siedleckiej – przewodniczącej Zarządu PTL Oddziału w Toruniu, deklarujemy. ■

Przedmiotem ożywionej dyskusji były techniczne i organizacyjne aspekty odnowienia lasu sadzonkami z zakrytym systemem korzeniowym

